

Програмна система на детската градина

ДЕТСКА ГРАДИНА № 18 „ОСМИ МАРТ“

гр.Хасково, ул. "Щерю Ванцаров" № 9-а; тел.:668959;0885123068; e-mail: odz_8mart@abv.bg

Утвърдил,
Зап.№ 23/ 15.09.2021

Директор:
/Гергана Бойчинова/

ПРОГРАМНА СИСТЕМА

на Детска градина №18 „Осми март“, гр. Хасково
„ЗА ДА ИМАТ ДЕЦАТА НИ КОРЕНИ И КРИЛЕ“

Въведение:

Предучилищното образование в ДГ № 18 „Осми март“, гр. Хасково, се осъществява при осигурена среда за учене чрез игра, съобразена с възрастовите особености на децата и гарантираща цялостното им развитие, както и опазването на тяхното физическо и психическо здраве.

Програмната система е цялостна концепция за развитието на децата с подходи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинени на обща цел на предучилищното образование: полагане основите за учене през целия живот, като се осигурява физическо, познавателно, езиково, духовно-нравствено, социално, емоционално и творческо развитие, което се реализира чрез играта в процеса на педагогическо взаимодействие. Тя е неотменна част от стратегията за развитие на ДГ №18 „Осми март“ за периода 2020 – 2024г. и е създадена да отговори на потребностите на съвременното предучилищно образование.

Програмната система се изпълнява в съответствие с:

- Конвенцията на ООН за правата на децата
- Закон за закрила на детето
- Закон за предучилищното и училищно образование, съгласно чл.70,ал.1
- Наредба 5 от 3.06.2016г за предучилищното образование
- Одобрени от МОН програмни дидактични системи

Концепция за образователната политика на детската градина:

Всяка програмна система притежава своя философия. Тя се определя от използването на адекватни педагогически и психологически подходи, съобразно маркерите на средата, семейния или майчиния език на детето, етническата или националната му принадлежност, обичайно-обредна система на конкретна нация или етнос, социокултурния статус на родителя и други.

Философията на една програмна система се определя от:

- Целта на развитието на детето спрямо неговия индивидуален статус.
- Педагогическият подход определящ избора на основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие в цялостния режим в условията на детската градина
- Педагогическият подход, определящ избора и структурирането на познавателното съдържание по образователни направления и ядра
- Психологическият подход, определящ разработването и прилагането на конкретна педагогическа/ дидактическа технология в основните и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.

Програмна система на детската градина

Програмната система е основен инструмент за реализиране мисията, визията и глобалната цел на Стратегията за развитие на детската градина. Отговаря на следните изисквания:

- Създава условия за цялостно развитие на детската личност и за придобиване на съвкупност от компетентности – знания, умения, отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищно образование.
- Отчита спецификата на детската група
- Съответства на интересите, възможностите и възрастовите характеристики на децата

Детската градина и семейството трябва да полагат основите за цялостното развитие на личността, като се изграждат от ранна детска възраст умения за проява на собствен избор, критично мислене и да се осигури приемственост в подготовката за училище, гарантираща „равен старт“ на всички деца. Усилията на педагозите са насочени към избор на подходи, осигуряващи поставянето на детето в центъра на образователно- възпитателния процес, водещ до утвърждаване на детската значимост и достойнство.

Програмната система предлага подбор на образователното съдържание по образователни направления според възрастовите особености на децата и Държавния образователен стандарт за предучилищно образование.

Програмната система е създадена да отговаря на потребностите на съвременното предучилищно образование чрез умело съчетаване и създаване на условия за придобиване на компетентности на всяко дете, както и на процеса на осъзнаване, приемане и подкрепа на всяко дете чрез активно включване на децата със Специални образователни потребности и хронични заболявания. Компетентностите са дефинирани като очаквани резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата във всяка възрастова група по Образователни направления:

- Български език и литература
- Математика
- Околен свят
- Изобразително изкуство
- Конструирание и технологии
- Музика
- Физическа култура

В европейското модерно образование се дава превес не само на образованието, а и на емоционалната и социална интелигентност, които са тясно свързани и взаимозависими. В тази връзка е дефинирана европейска рамка на осем ключови компетенции за подрастващите и е предпоставка те да бъдат резултат от образованието още от най-ранно детство. Представяват комбинация от знания, умения и нагласи, които са от решаващо значение за личностното развитие на детето.

- Компетенции за общуване на роден език
- Компетенции за общуване на чужд език
- Математически компетенции и основни познания в областта на природните науки и технологиите
- Дигитални компетенции / информационни и комуникационни технологии/
- Компетенции за учене – „да се научим да учим“, реализирани в детството / социалноориентирано поведение/
- Компетенции за предприемачество и инициативност / умения и способности/
- Социални и граждански компетенции
- Културни компетентности и творчески изяви

Тези ключови компетенции са водещи в Програмата за възпитание и обучение на ДГ № 18

“ Осми март“.

Детската градина е мястото, където детето се чувства щастливо, защитено и подкрепяно с помощта на педагогическа колегия от високо отговорни личности с усъвършенствани професионални умения, проявяващи толерантност, загриженост, зачитане човешкото достойнство и уважение правата на децата. В условията на пазарна икономика и бързо променяща се макросреда се налага всяко детско заведение да намери и наложи своя собствен образ, своя специфична система на образование и стремеж за въвеждане на нови педагогически методи, подходи и технологии.

ДГ № 18“ Осми март“ развива своя уникален модел за възпитание, обучение и социализация на децата в Програмната система “За да имат децата ни корени и криле“, търсейки взаимосвързаност между следните изисквания:

- Да създава условия за цялостно развитие на детската личност и за придобиване на съвкупност от компетентности – знания, умения, отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищно образование.
- Да отчита спецификата на детската група
- Да съответства на интересите, възможностите и възрастовите характеристики на децата
- Съхраняване на българския бит и култура.

Програмната система създава условия за цялостното развитие на детската личност и придобиване на съвкупност от знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищно образование. Осигурява Обща и Допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца със Специални образователни потребности, с изяви дарби, деца в риск, с хронични заболявания и деца, които не владеят българския език. Условията и редът за тяхната подкрепа се определя с ДОС за Приобщаващото образование.

Програмната система е съвременна система с ясно заявен прагматичен подход ,чрез който се осигурява единство между дейностите обучение и игра. Педагогическото взаимодействие се основава на играта и има приемственост между възрастовите групи. Акцентира се върху социално-емоционалното развитие на детето като предпоставка за личностна готовност за училище.

Програмната система дава реални възможности на родителите да проследяват образователно-възпитателния процес на своето дете.

Фундаменталните принципи на програмната система са следните:

- **Зачитане правата на децата**, тяхното многообразие и индивидуалност, справедливост в отношенията и социално включване за оптимално развитие чрез игра, учене и други подходящи дейности.
- **Толерантност** – изграждане на умения у децата за приемане на различията между тях по пол, етнос, майчин език, физическо и здравословно състояние, за положително оценяване и съпричастност към постиженията и успехите на другите деца.
- **Адаптивност** – възпитанието и подготовката на децата в различните детски групи, поставят основите за учене през целия активен живот, създаване на опит за адаптивно и приемливо поведение от гледна точка на социалните и морални норми на обществото.
- **Партньорство със семействата и общностите** - да се отговори на нуждите на децата, да се споделят опит и перспективи и да се реализира един непрекъснат процес на съвместно изграждане между много различни, но заинтересовани страни.
- **Достъпност** – играта е едно от средствата за възпитание, социализация и подготовка на децата. Тя се основава на техните естествените интереси, любопитство и жизнерадост, но непринудено е свързана и преплитаща се с ученето и други интерактивни дейности.

Програмна система на детската градина

- **Активност** – дейностите на децата в детската градина мотивират и поощряват комуникацията, творческото мислене, изследването и проучването при решаване задачи в зоната на тяхното близко развитие, споделяне на знания с другите.
- **Спонтанност и инициативност** – ситуацията са формата, в която най-добре се интегрират игра, обучение и други дейности в различни контексти, разширява се разбирането на децата, формират се умения и привички, влиза се в най-разнообразни отношения, възпитават се качества и положителни личностни черти.
- **Системност и допълняемост** – детската градина осигурява възможности не само за игра, а и за целенасочено, смислено и релевантно учене, за себеизразяване и самостоятелно откритие в най-различни области – в музиката, изобразителното изкуство, драматизациите, езиковите дейности, както и в съвместни дейности с връстниците. В допълнение, различните културни и езикови реалности на децата допринасят за вариации в начините, по които те се развиват и демонстрират своите знания и умения.
- **Проследяемост** – оценяването на напредъка на децата се извършва чрез събиране на наблюдаеми доказателства за това, което те знаят, казват и правят съобразно очакваните резултати (учителката на групата в конкретните условия и специфика определя средствата и методите за оценяване).
- **Творчество и креативност** – програмната система се реализира от учителите за индивидуалното развитие на потенциала на всяко дете в контекста на взаимодействия, основани на доверие, уважение и положително отношение. Те подпомагат децата да постигнат пълния си потенциал в контекста на взаимодействия (с възрастни и с други деца), основани на доверие, уважение и положително отношение.

Подходи и форми на педагогическо взаимодействие

Педагогическото взаимодействие е процес, насочен към постигането на определен очакван резултат, свързан с цялостното развитие на детето, в който основни участници са учителят и детето. При провеждането на педагогическото взаимодействие учителите използват игровата дейност за постигането на компетентностите по Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищно образование.

Съобразно нашите ценности и ръководните ни принципи, животът на детето е безценен. Грижата за живота и здравето на детето са първостепенна задача за всички. Децата са различни. Те имат различни интереси, потребности и възможности и живеят в различна социална среда. Поради тези и ред други причини, хуманизирането и демократизиране дейността на ДГ № 18 “ Осми март“ и поставяне на детето в центъра на педагогическите взаимодействия, стои в основата на:

- **Хуманно-личностен подход** - играещ ролята на отправна точка в педагогическата ни дейност. Личността на детето с нейните ценности, лична свобода и опит, който се осъзнава от детето и се систематизира от учителя в процеса на възпитание, социализиране и обучение. Реализиране на ценностите и принципите за толерантност и ненасилие. Придобиване от детето на редица поведенчески и културни компетенции чрез водещата игрова дейност.

- **Рефлексивен и ценностно-ориентиран подход**- развитие на такива феномени като самооценка, самоконтрол-саморегулация при решаване на игрови, практически и познавателни задачи. Отговаря на необходимостта от целенасочено обучение и възпитание по правата на детето още от предучилищна възраст. Позитивно отношение към образованието и изграждане у всяко дете чувство за собствено достойнство и самоуважение.

- **Комуникативно –експресивен и креативен подход** – акцентира се върху креативните прояви в играта, познанието, общуването. Развитие на комуникативни умения, работа с другите и в екип.

- **Ситуационен** – лично ориентиран подход, който, използван във възпитанието

Програмна система на детската градина

на децата позволява да се проектират педагогически ситуации, които рефлектират върху практиката. Разнообразието от ситуации в детската градина, дава възможност за многообразие от педагогически и възпитателни дейности насочени към децата.

- **Позитивен подход** – изграждане на позитивни социални контакти за децата в ДГ; използване на разнообразни позитивни стратегии и техники от учителите при решаване на конфликти в детската група. Прилагането му във възпитателната работа като превенция е резултатно средство за преодоляване на агресията между децата.

- **Комплексен подход** – приложение за по-добра адаптация на децата в детската градина и новата социална роля. Средство за преодоляване на стреса и негативните преживявания на децата, както и достигане на оптимални резултати във възпитанието, обучението и социализацията на децата в детската градина.

- **Екологосъобразен подход** - въвеждането на детето в света на природата и въздействието с нея като важен аспект на социализацията. Подпомага ориентирането на детето към природата, постигане на екологосъобразно поведение въз основа на запознаване с връзките и зависимостите в заобикалящата го природна среда.

- **Компетентностен подход**- Този подход акцентира върху качеството на възпитателно – образователния процес ,като разглежда не количеството информация придобита от детето,а нейното качество. Чрез прилагането на този подход като резултат от педагогическия процес са формираните ключови компетенции ,които в края на предучилищна възраст са : технологични, информационни ,социално – комуникативни. Подхода се реализира чрез непрекъснатата обратна връзка – учител – дете – родител , диагностични упражнения и планирани процедури.

- **Дизайн мислене** е новаторски подход за формиране на умения у децата и за генериране и създаване на идеи и креативно решаване на проблеми. Дизайн мисленето е творчески процес, който позволява на педагогическите специалисти да изградят образователна среда, която най-много отговаря на потребностите на децата, за да повишат тяхната мотивация и постижения, за да формират у тях онези умения и качества, които ще са им необходими за успешна реализация в бъдеще: високо чувство на емпатия, силна мотивация, работа в екип, ориентираност към търсене на повече от едно решение, желание за експериментиране, увереност и др. Обобщавайки същностните характеристики на подходите , целта пред ДГ № 18 „ Осми март „ е да се ориентира към проектно базирано образование , свързано с дизайн мислене и иновации в предучилищното образование.

Проектно базираното обучение в детското заведение ще бъде основано на следните няколко елемента:

- Ролеви игри
- Разиграване на реални сценарии
- Смесване на жанрове за четене
- Подходящо оценяване
- Опит от реалния свят, внесен в групата
- Обучение за овладяване на различни умения
- Ситуации които изискват изследване и разбиране на множество теми и области от материала- интегриране на информация
- Сътрудничество
- Разнообразни методи на комуникация („писане“, обсъждане, визуализация, презентирание , **включване на семейството като съекипник** и т.н.)

Програмна система на детската градина

• **Изпозване на Е-обучение и технологии** – Едва ли можем да си представим съвременното образование като добре функциониращо без информационни и комуникационни технологии, но и в същото време едва ли можем да си го представим и като добре функциониращо единство и само чрез тях. Затова трябва да се търси баланса между съвременните компютърни технологии от една страна и човешкото присъствие и въздействие на педагога като основна фигура в педагогическия процес.

Форми на педагогическо взаимодействие

Акцентът в процеса на педагогическо взаимодействие: “дете-учител-родител” пада върху процеса на социализация на детето. Базирайки се на основната дейност при децата, а именно играта, съобразно разпоредбите на ЗПУО и ДОО за предучилищно образование, основна форма на педагогическо взаимодействие е ситуацията. Задачата на всяка педагогическа ситуация е да пренасочва дейността на детето, така, че то да е истински партньор в нея, който се учи от възрастния, а не когато учителят го учи.

Педагогическото взаимодействие в предучилищното образование се организира в основна форма и в допълнителни форми. Формите на педагогическото взаимодействие се организират в съответствие с прилаганата в детската градина програмна система при зачитане на потребностите и интересите на децата.

Педагогическите ситуации се организират само в учебното време и осигуряват постигането на компетентностите, като очаквани резултати.

Основна форма – Педагогическа ситуация

Организира се само в учебно време - от 15.09.2021г до 31.05.2022г.

Педагогическата ситуация протича при зачитане на потребностите и интересите на децата, в съответствие с тяхната възраст. Във времето на провеждане на ПС, детето осъзнава собствените си възможности, открива трудностите на познавателните задачи, формулира и търси пътища за тяхното преодоляване.

Основни форми на педагогическо взаимодействие през учебната 2021/2022 година се провеждат по следните образователни направления:

1. Български език и литература;
2. Математика;
3. Околен свят;
4. Изобразително изкуство;
5. Музика;
6. Конструирание и технологии;
7. Физическа култура;

Разпределение на основните форми за педагогическо взаимодействие при целодневна организация според Наредба № 5/ 03.06.2016г. за предучилищно образование

Образователни направления	първа възрастова група	втора възрастова група	трета възрастова група	четвърта възрастова група
Български език и литература	1	2	2	3
Математика	1	1	2	3
Околен свят	1	2	2	2

Програмна система на детската градина

Изобразително изкуство	2	2	2	2
Музика	2	2	2	2
Конструирани и технологии	1	1	2	2
Физическа култура	3	3	3	3
общ брой педагогически ситуации	11	13	15	17

Посоченият брой на педагогическите ситуации за всяка възрастова група е минималният, регламентиран в Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищно образование.

Максималният брой на педагогическите ситуации на може да надвишава минималния общ брой с повече от 5 педагогически ситуации за целодневна организация, и с повече от две педагогически ситуации – за полудневна и почасова организация.

Конкретното разпределяне на педагогическите ситуации по образователни направления се осъществява в седмично разпределение.

Седмичното разпределение се разработва по възрастови групи от учителите на конкретната група преди началото на учебната година и се утвърждава от директора на детската градина.

Седмично разпределение на основните форми на педагогическо взаимодействие по образователни направления и възрастови групи

Първа възрастова група

ОН	понеделник	вторник	сряда	четвъртък	петък
Български език и литература		1			
Математика			1		
Околен свят	1				
Изобразително изкуство			1	1	
Музика			1		1
Конструирани и технологии					1
Физическа култура	1	1		1	

Програмна система на детската градина

Първа -А възрастова група

ОН	понеделник	вторник	сряда	четвъртък	петък
Български език и литература	1				
Математика			1		
Околен свят				1	
Изобразително изкуство		1	1		
Музика			1		1
Конструиране и технологии					1
Физическа култура	1	1		1	

Втора възрастова група

ОН	понеделник	вторник	сряда	четвъртък	петък
Български език и литература		1		1	
Математика			1		
Околен свят	1		1		
Изобразително изкуство		1		1	
Музика			1		1
Конструиране и технологии					1
Физическа култура	1	1		1	

Втора-А възрастова група

ОН	понеделник	вторник	сряда	четвъртък	петък
Български език и литература	1			1	
Математика		1			
Околен свят	1		1		
Изобразително изкуство		1		1	
Музика		1		1	
Конструиране и технологии					1
Физическа култура	1		1		1

Програмна система на детската градина

Трета възрастова група

ОН	понеделник	вторник	сряда	четвъртък	петък
Български език и литература			1		1
Математика		1		1	
Околен свят	1			1	
Изобразително изкуство		1		1	
Музика	1	1			
Конструиране и технологии			1		1
Физическа култура	1		1		1

Трета - А възрастова група

ОН	понеделник	вторник	сряда	четвъртък	петък
Български език и литература		1		1	
Математика	1				1
Околен свят	1		1		
Изобразително изкуство			1		1
Музика		1		1	
Конструиране и технологии		1		1	
Физическа култура	1		1		1

Четвърта възрастова група

ОН	понеделник	вторник	сряда	четвъртък	петък
Български език и литература		1	1	1	
Математика		1	1		1
Околен свят	1				1
Изобразително изкуство		1	1		
Музика	1			1	
Конструиране и технологии	1				1
Физическа култура	1	1		1	

Четвърт- А възрастова група

ОН	понеделник	вторник	сряда	четвъртък	петък
Български език и литература	1	1		1	
Математика		1	1	1	
Околен свят	1				1
Изобразително изкуство		1	1		
Музика	1			1	
Конструиране и технологии				1	1
Физическа култура	1		1		1

Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие

Чрез допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се разширяват и усъвършенстват компетентностите на детето по седемте образователни направления. Организирано се и се провеждат по преценка на учителя в съответствие с настоящата програмна система, която се прилага в детската градина, цялостната организация на деня, съобразно интересите и потребностите на детето.

Организирано се:

- през учебно време - от 15 септември до 31 май;
- през неучебно време – от 01 юни до 14 септември

Видове допълнителни форми

- Самостоятелни дейности по избор на детето – в зависимост от условията на групата
- Дейности, организирани от учителя на групата – различни видове игри, състезания, конкурси, спортни празници, тържества, развлечения, наблюдения на обекти от околната среда.

Те не са задължителни за провеждане като брой по образователни направления и не са фиксирани в определени дни от седмицата.

Допълнителни форми с ежедневен и задължителен характер като част от дневния режим на децата:

- **Утринна гимнастика** – физическо и емоционално активизиране на детския организъм в състояние за участие в организирани дейности. Осъществяване на оздравителни и закалителни задачи съобразно възрастта на децата.
- **Подготовка и хранене на децата** /закуска, обяд, сл.обедна закуска/- създаване на здравословен модел на хранене у децата. Осъществяване на задачи, касаещи хигиената и културата на хранене на децата в различните възрасти, постепенност при въвеждане приборите за хранене – вилница и нож.
- **Закалителни процедури** - закалителни процедури преди следобеден сън – въздушни бани, обтриване с мокра кърпа.
- **Тоалет и подготовка за сън** - възпитаване на ред и спретнатост у децата, създаване на здравно-хигиенни навици – измиване, събличане, обличане, подреждане на дрехи, сгъване на пижами.

Годишни тематични разпределения по групите по образователни направления Структура на тематичните разпределения

На основание чл. 29, ал. 4, т. 3 от Наредба № 5 за предучилищното образование тематичното разпределение осигурява ритмичното и балансирано разпределяне на съдържанието по образователни направления по чл. 28, ал. 2 и включва темите за постигане на отделни компетентности като очаквани резултати от обучението, както и методите и формите за проследяване постиженията на децата. При разработването на тематичното разпределение в настоящата програмна система е приложен системно-интегралният, синергичният и тематично-холистичният подход, като:

- Посочена е обща тематична зона за седмицата, така, че детето да разкрие в система от знания, умения, отношения единството на заобикалящия го свят. Седмичната глобална тема се извежда на принципа на празничния календар и сезонно- природните явления.
- Темите се основават на вътрешно-дяловата интерграция на образователните ядра в дадено образователно направление. Затова в графата “Образователно ядро“ на тематичните разпределения са посочени повече от едно ядро, като първото е водещо при определяне на целите и задачите на ПС.

Този раздел на програмната система се разработва в съответствие с разпоредбите на чл. 30 от № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищно образование.

Тематичните разпределения са приложени както следва:

- Тематично годишно разпределение на Първа група- приложение № 1
- Тематично годишно разпределение на Първа-А група-приложение № 2
- Тематично годишно разпределение на Втора група – 4 годишни-приложение № 3
- Тематично годишно разпределение на Втора-А група- 4 годишни - приложение № 4
- Тематично годишно разпределение на Трета група- 5г. – приложение № 5
- Тематично годишно разпределение на Трета-А група – 5г. – приложение № 6
- Тематично годишно разпределение на Четвърта група – 6г. – приложение № 7
- Тематично годишно разпределение на Четвърта-А група – 6г. – приложение № 8

Методи и форми за проследяване на резултатите от предучилищното образование

Едно от най-големите предизвикателства в процеса на педагогическо взаимодействие в детската градина е проучването на постигнатите резултати по образователни направления. Интерес за учителя и залог за наистина ефективна работа са резултатите от ежедневните дейности на децата. Високото ниво на знания и умения на децата е плод на системна работа, която започва още от постъпването на детето в детската градина, постигнато с различни методи и похвати, разнообразни форми и съвременни средства, в това число и с помощта на съвременни информационни технологии.

В основата на диагностиката се поставят учебното съдържание и държавните образователни стандарти/ДОС/ по отношение на обучението по образователни направления. Входната, текущата и изходящата диагностика дават възможност да се съпоставят резултатите от учебно-възпитателната работа с посочените в държавните образователни стандарти знания, умения, компетентности и очаквани резултати, които децата трябва да притежават на съответния етап на развитие. Проследяването на резултатите от

предучилищното образование на децата във всяка възрастова група се определят от учителя в съответствие с очакваните резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група по седемте образователни направления. В подготовителните групи за училище, акцентът при проследяване на резултатите е цялостното развитие на детската личност; придобиването на съвкупност от компетентности – знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищно образование. По време на провеждане на диагностиката, тя трябва да бъде под формата на игри и децата да участват в тях.

Периодичност на проследяване на резултатите от предучилищното образование

Осъществява се от учителите на съответната група в началото и края на учебната година. За децата в първа група в началото на учебната година се провежда обследване, чрез наблюдение на показателите за ранно детско развитие: здраве, физическо и двигателно развитие, езиково, познавателно, социално и емоционално развитие, активност, игра, учене. Осъществява се скрининг за децата на възраст от 3 до 3,6г.

Входяща диагностика: провежда се в периода 15.09 до 10.10

Обхваща наблюдение върху измерване и актуализиране степента на усвоените знания и умения на децата въз основа на овладения учебен материал през предходната година.

Изходяща диагностика: провежда се в периода 15.05 до 31.05

Обхваща наблюдение върху цялостното развитие и поведение на децата по всички образователни направления за съответната група. Акцентира се върху познавателните им способности и социални умения по посока на програмно-образователните цели, както и върху практическата ориентация, саморегулация на дейността и емоционална отзивчивост на децата.

Текуща диагностика: Диагностични задачи за наблюдаване проявите на децата при различни видове дейност.

Резултатите от проследяването на постиженията се вписват в дневника на групата.

Установяване на готовност на детето за училище

Готовността на детето за училище се отчита по пет показателя: физическо/вкл. и фина моторика/, познавателно, езиково, социално и емоционално развитие на детето. Извършва се с цел да се осигури надеждна информация за готовността на детето за постъпване в училище-1-ви клас, за евентуални дефицити при формиране на ключови компетентности за успешно обучение в началното училище, като и планиране на образователна дейност, изготвянето на индивидуални програми за развитие на детето и оценка на ефективността на предучилищната подготовка. Установяването на училищната готовност се извършва в 14-дневен срок преди края на учебното време и резултатите се вписват в удостоверение за задължително предучилищно образование, издадено от детската градина.

Методи

- **Наблюдение** – основен метод за проследяване на постиженията на децата. То е процес от целенасочено наблюдение на детското поведение в различни ситуации, в различни режимни моменти, в различни среди, по време на ежедневните занимания в продължение на цялата учебна година. Детската градина е „сцената“, на която децата играят и проявяват своите чувства, емоционални реакции, двигателни и езикови способности, творческа дейност, отношението към другите деца в групата и по този начин изразяват своите типични черти от характера си. Събраната информация от наблюдението служи за основа при тълкуването на резултатите от развитието и извеждането на съответни изводи и насоки за следващия възрастов период.

- **Познавателна задача**

- задачи със структуриран отговор, които се използват за проследяване на възприемането на знания, тяхното разбиране и приложението им. Смята се, че този вид задачи имат по-висока степен на обективност, което от своя страна допринася за надеждността на измерването на резултатите от развитието.
- задачи със свободен отговор, които се използват при установяване на изпълнителски умения – пеене, свирене, рисуване, моделиране, конструиране, при които се проследява тяхното изпълнение и анализира крайния резултат, който във всички случаи ще бъде уникален за всяко дете.

- **Продукти от дейността на децата** – по време на цялостния престой на детето в детската градина, чрез активното му участие в различни видове дейности, то създава различни по характер продукти/ апликации, рисунки, конструктивни и хартиени модели, пластелинови фигури и форми/. Част от тези произведения могат да се съхраняват в хартиен вариант в Портфолиото на детето, други да бъдат документираны чрез видео и снимки, поставени в портфолиото. Те имат изключителна стойност при проследяване на резултатите от образователния процес, документирайки развитието, креативността и успеваемостта на детето.

- **Социометрични методи** – Всяка детска група има свой специфичен облик, който е повлиян от взаимоотношенията между децата вътре в групата и от подходите на педагозите. Социометрията описва и анализира социалните взаимоотношения и структура в групи с помощта на социограми или социоматрица. При определени случаи, според учителите, този метод успешно може да се използва.

Форми

В хода на предучилищното образование постиженията на детето се отразяват в детско портфолио, което е своеобразен запис на детското развитие от първа възрастова група и продължава до края на подготвителна група. Портфолиото онагледява етапите през които преминава детето, прави ги „видими“ и помага на детския учител да направи съответни изводи и препоръки относно по-нататъшното личностно развитие на детето и по този начин да подпомогне и родителя.

Механизъм за взаимодействие между участниците в предучилищното образование

Механизмът има за цел да регламентира конкретните задължения за координирани действия между всички ангажирани субекти в процеса на предучилищното образование за осигуряване на качествено предучилищното образование за всяко дете.

Задачи:

- Да обедини съществуващите и да открива нови ресурси за ефективно взаимодействие между участниците.
- Да регламентира техните права и задължения.
- Да определи формите и подходите на сътрудничеството.
- Да изясни възможностите за управление и контрол на процеса.

Според чл. 2, ал. 2 от ЗПУО: Участниците в образователния процес са децата, учениците, учителите, директорите и другите педагогически специалисти, както и родителите.

Предучилищното детство е много ценен и значим период в живота на човека. Безспорни авторитети за детето в тази възраст са възрастните (родители и екипа в детската градина). Чрез предучилищното образование в детската градина се полагат основите за учене през целия живот, като се осигурява физическо, познавателно, езиково, духовно-нравствено, социално, емоционално и творческо развитие на детето и се отчита значението на играта за

детето. В резултат на сътрудничество между учителя и родителя, детето получава най-необходимата и ценна подкрепа за неговото пълноценно цялостно развитие. По наше мнение, е необходимо в програмната система на детската градина да се отдели темата за приобщаването на детето в нейния по-широк контекст. В съвременния живот темата за приобщаване се превърна в универсална и общочовешка, решаването на която е мяра за хуманизъм и етика на дадено общество. Приобщаването на едно дете и неговите родители в живота на детската общност включва освен децата със Специални образователни потребности, и децата, които се отличават по етнос, култура, непълни семейства, деца отгледани от един родител или от други членове на семейството, или настойници и т.н. Всички тези деца, израснали в различна среда и култура – имат специфични и специални потребности. От друга страна темата за приобщаване трябва да бъде разгледана през различните призми – морална, духовна, етична и образователна. Затова и нашето разбиране по тази тема, представено в програмната система, е базирано върху уважение на различията и отхвърляне на предразсъдъците.

ДГ №18 "Осми март" участва в проект BG05M2OP001-3.018-0001 „Подкрепа за приобщаващо образование. Проектът е насочен към осигуряване на по-високо качество и по-добър достъп до образование на деца и ученици със специални образователни потребности, с хронични заболявания, в риск и с изявени дарби в системата на предучилищното и училищното образование чрез предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Основната цел на проекта е насочена към насърчаване и разгръщане на потенциала за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности, с хронични заболявания, в риск и с изявени дарби чрез допълнителна подкрепа, с оглед успешната им реализация и социализация.

С разбирането, че предучилищното образование е важен период в живота на детето с оглед формиране на положително отношение към училището и създаване на мотивация за учене, разширяване достъпа до предучилищно образование на децата от уязвими групи, ДГ №18 "Осми март" участв в проект BG05M2OP001-3.005-0004 „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“, дейност 1: Допълнително обучение по български език.

Необходима е подкрепа на родителите, за да знаят как да говорят с детето си за различията. В процеса на приобщаване и преодоляване на затрудненията на детето е необходимо по-ранно навременно и пълноценно сътрудничество между родителите и съответните специалисти (психолози, специални педагози, ресурсни учители, социални работници и др.). Семейството, като уникална възпитателна среда, и детската градина, като специфичен възпитателен феномен, не трябва да се противопоставят, нито да се схващат като взаимозаменяеми. Те трябва да бъдат равнопоставени и разглеждани като взаимодопълващи се, защото дават на детето това, което е необходимо за правилното му личностно развитие.

Чрез различните форми на сътрудничеството и взаимодействието между учителите, директорите и другите педагогически специалисти и родителите в детската градина се създават условия за постигане на целите на детската градина – за възпитание, социализация, отглеждане, обучение на децата, както и за формиране на положително отношение към детската градина/училището.

Участие на ДГ №18 "Осми март" в НП „УСПЯВАМЕ ЗАЕДНО“, с цел прилагане на ефективни мерки за осигуряване на плавен преход на детето от семейната среда към детската градина. Взаимодействието, основано на взаимно доверие и сътрудничество, между родителите на всяко дете и екипа на детската градина, има голямо значение за адаптирането на детето към правилата на образователната среда, както и за развиване на самоувереност и чувство за принадлежност.

Сътрудничеството с родителите се постига на две нива:

- на ниво група – във форма на родителски комитет.
- на ниво детската градина – във форма на Настоятелство, Обществен съвет.
- индивидуални форми на сътрудничество.

Формите на сътрудничество между детската градина и семейството са обединени в две групи: индивидуални и групови форми на работа.

1. Индивидуални форми на сътрудничество

- **Индивидуален разговор (среща) между детския учител и родителя.**

Кога се провеждат?

По договаряне между учителя и родителя. Детският учител би трябвало да предложи време в което няма деца в групата (сутрешните часове; или късния следобяд) или в групата е осигурено присъствие на друго лице от детската градина. По този начин детският учител не нарушава правата на децата и своите задължения по длъжностната характеристика, Правилника за дейността на ДГ, а осигурява защитеност на децата в групата. По време на първата среща родителите трябва да запознаят учителя с особеностите на тяхното дете, да поговорят открито за техните страхове и очаквания от детската градина. От друга страна учителят на групата запознава родителя с правилника на градината и правилата в групата, както и с неговите родителски задължения.

Видове разговори:

Във връзка с тяхната цел, могат да бъдат:

* Първоначален и опознавателен разговор – с цел запознаване на детския учител с родителя и детето. Срещата може да се проведе преди началото на учебната година или в нейното начало (м. септември). На тази първа среща родителите могат запознават учителя с особеностите на тяхното дете, за своите очаквания – какво ще се случи с детето им в детската група. От друга страна учителят ги запознава с правилата в групата, в детските градина и с техните родителски задължения.

* Информативни разговори – с цел запознаване на родителя с резултатите от предучилищното образование. Провеждат се в началото и края на учебната година.

* Рутинни разговори с цел информиране на родителя за промените в детското развитие и поведение, както и за придобитите или в процес на придобиване на умения по отделните образователни направления. Провеждат се в различни времеви интервали: ежедневни, седмични или месечни.

• Индивидуална консултация :

* По инициатива на учителя - Ако учителят трябва да сподели наблюдавани затруднения, които изискват намесата на външен експерт специалист, той трябва да обясни това на родителите. Да подскаже варианти за вземането на решение, което засяга бъдещо развитие на неговото дете.

* По инициатива на родителя - Когато родителят среща затруднения при отглеждането, възпитанието или при оказване на помощ в процеса на обучение. В тези случаи е необходимо детският учител да насочи родителя към специалист или самият той да насочи родителят към работещи стратегии.

• Други индивидуални форми: Видове съобщения

* Устните съобщения могат да бъдат – телефонно обаждане, скайп разговор;

* Писмените съобщения днес са: е-майл, sms по мобилен телефон, през сайта на ДГ.

Кога се използват?

В зависимост от ежедневните събития и извънредни ситуации, при провеждане на празници и развлечения, екскурзии, лагери и др. събития в детската градина или извън нея, могат да възникнат ситуации в които учителят да използва бързи форми на съобщения.

За планираните мероприятия, за които е необходима повече подробна и детайлизирана информация за родителя – е желателно използването на писмени съобщения.

2. Групови форми на сътрудничество с родителите:

• Родителската среща – традиционната и най-популярна групова форма

Създаването на сплотена група от родители, които да се включат в живота на групата, допринася за реализирането на целите и задачите на детската градина. Позитивното въвличане на родителите като наблюдатели, участници и партньори, подпомага реализирането на програмната система на детската градина. Сътрудничеството с всички родители се постига през няколко канала:

В началото на учебната година, във всяка група на детската градина се организира родителска среща, на която се представя обосновката и работния план на групата за учебната година. Координират се очакванията на родителите и на екипа на групата. Избира се комитет на родителите. Определят се неговите функции, работните отношения и начин на комуникация с екипа на групата.

Родителските срещи през учебната година могат да се планират, според потребностите и желанията на родителите. В съдържателен аспект, трябва да бъдат тематични, съобразени с актуални за възрастта – „горещи” и доминиращи теми, във връзка възрастовите особености на детското развитие и съответни поведенчески реакции на детето и на децата в групата. Например, подобни ключови теми на детското развитие са:

- адаптация на детето в детската група;
- правила в детската група ;
- специфични особености във физическото, познавателното, езиковото, духовно-нравственото, социалното, емоционалното и творческо развитие на детето – за втора и трета възрастови групи;
- детските приятелства; готовността на детето за живота в училище; готовност за учене – за подготвителна група.

• Групи за подкрепа на родители – съвременна форма за групова подкрепа

Защо е необходима група и за родителя?

В групата родителят получава формална подкрепа от останалите родители, по въпроси които не може самостоятелно да реши и търси допълнителна емоционална подкрепа и информация. Чрез групата родителят има възможност да преживява чувството на увереност, защитеност и равнопоставеност, когато не може самостоятелно да реши и търси допълнителна емоционална подкрепа и информация.

• Тренинг с родители

Тренингът е интерактивна форма на комуникация, върху основата на диалогичното общуване между лектора (учителя) и участващите в тренинга (родителите).

Родителите – участници в тренинга, могат да осъзнаят, да „разчупят” традиционните си убеждения и вярвания за домашното възпитание и взаимоотношенията между родители-деца, между хората; да овладеят нови социални умения, да променят ценностната си ориентация и да се обогатят с нови психолого-педагогически знания.

3. Участие на родителите в процеса на предучилищното образование

Включването на родителите в живота на детето в детската група е друга изключително важна форма на сътрудничество между детската градина и семейството. **Обикновено родителите присъстват на открити ситуации, тържества, празници и състезания.**

Във всяка група на детската градина се изработват планове за съвместни инициативи с родителите. Най-често това са различните празници и тържества, в които родителите ще вземат участие. Необходимо е на родителите да им се предостави възможност да участват, както в съставянето на плана, така и при неговата подготовка и реализация. По този начин ще могат да се включат по-голяма част от родители, според техните индивидуални нагласи, способности (организаторски, изпълнителски, музикални, кулинарни, естетически и др.), и възможности (финансови или чрез труд).

4. Други форми за комуникация детски учител – родител

Във връзка с периодично предоставяне на информация, относно промени в учебната програма; правилата в групата; предстоящи празници, важни събития в детската градина;

Програмна система на детската градина

статии или материали във връзка с детското развитие, новини от живота в детската градина, продукти от дейността на децата (рисунки, работни листове, снимки) и др., могат да се използват следните форми:

- * Сайт на детската градина ;
- * Информационни табла за родителя;
- * Фейсбук на групата

Информацията относно многообразието и качеството на учителската дейност, резултатността в детската градина извън нея (участието на децата в различни конкурси и състезания) може да има прозрачност и публичност чрез:

- * Електронно/хартиено портфолио на всяко дете;
- * Портфолио на учителите в групата;

Очаквани резултати:

1. Постигане на по-добра социализация и емоционално благополучие на детската личност.
2. Работещо партньорство в интерес на децата и тяхното пълноценно развитие.
3. Взаимно познаване и разбирателство между детска градина и семейство в полза на децата.
4. Пълноценна социална реализация на всяко дете и подготовка за новата социална позиция – ученик.
5. Постигане целта на образователния процес в предучилищна възраст;
6. Личностно и общо психично развитие на детето, чрез неговата индивидуална и групово-игрова и познавателна дейност;
7. Компетентно тематично разпределение на съдържанието по образователни направления за всяка възрастова група;
8. Конкретизиране на проследяването на резултатите от предучилищното образование;
9. ефективно сътрудничество между детската градина и родителите в процеса на възпитание, социализация и обучение на децата;
10. Оптимални взаимодействия между детската градина и други педагогически специалисти и институциите, подпомагащи дейностите на детската градина.